

รายงานผลงานเรื่องเติมการทดลองที่สิ้นสุด

-
1. ชุดโครงการวิจัย   วิจัยและพัฒนาพันธุ์อ้อย
  2. โครงการวิจัย   การวิจัยและพัฒนาอ้อยสำหรับภาคกลาง เหนือ ตะวันออก และวันตก
กิจกรรม   การปรับปรุงพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมในเขตชลประทาน
กิจกรรมย่อย (ถ้ามี)   -
  3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย)   ศึกษาปฏิกิริยาของอ้อยโคลนดีเด่นต่อโรคใบด่างอ้อยชุดปี 2553
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ)   Reaction sugarcane series 2010 to smut disease
  4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง   สุณี ศรีสิงห์
ผู้ร่วมงาน   สุวัฒน์ พูนพาน   อุดมศักดิ์ ดวนมีสุข
  วัลลิภา สุชาโต

5. บทคัดย่อ

ทำการปลูกเชื้อโรคใบด่างบนอ้อยสายพันธุ์ก้าวหน้าจำนวน 17 สายพันธุ์ มีพันธุ์อ้อย 8 และ LK92-11 เป็นพันธุ์เช็ด ในช่วงเดือนมีนาคม 2558 พบว่าการปลูกเชื้อด้วยวิธีกลบนอ้อย อายุ 1 เดือน พบการเกิดโรคน้อยมาก บนอ้อยพันธุ์อ้อยทอง 8 ทำการปลูกเชื้อซ้ำที่อายุ 2 เดือน และตรวจเช็คที่ อายุ 3 เดือน จนถึง 7 เดือน พบว่า อ้อยทุกสายพันธุ์เป็นโรคใบด่าง 100% แต่ไม่รุนแรง เท่ากับพันธุ์อ้อยทอง 8 ที่เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ที่ความรุนแรงของโรคเป็นถึงระดับ 2 ที่ทำใบอ้อยอ้อยค่อนข้างซีดแต่ไม่ทำให้อ้อยตาย ดังนั้นจึงไม่มีความแตกต่างผลผลิตระหว่างอ้อยที่เป็นโรคและไม่เป็นโรค ดังนั้นโรคนี้น่าจะยังไม่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ

Abstract

Seventeen clones of Uthong series2011 were inoculated with sugarcane mosaic virus twice at 1 month and 2 months old. All of them were show 100 infected at 7 months. The severity of the symptoms was moderate. Uthong8 showed more severely symptoms but only fade green steaks on young leaves. The disease may not be economically important in Thailand now.

6. คำนำ

โรคใบด่างเป็นโรคที่พบในทุกแหล่งปลูกอ้อยที่สำคัญของโรค ความเสียหายที่เกิดจากโรคนี้นับขึ้นอยู่กับพันธุ์อ้อย และสายพันธุ์ของเชื้อสาเหตุ (Strain) ในบางครั้งในอ้อยที่เป็นโรคสามารถฟื้นตัวได้ ทำให้ผลผลิตของอ้อยไม่เสียหายมากนัก จากการศึกษาในรัฐหลุยส์เซียนา สหรัฐอเมริกาพบว่า โรคใบด่างทำความเสียหายผลผลิตน้ำตาลต่อพื้นที่บนอ้อยพันธุ์ Nco310 ในรอบการผลิต 3 ปี อยู่ระหว่าง 7 – 21% แต่เมื่ออ้อยเป็นโรค

ใบต่างร่วมกับโรคอื่นๆ เช่น โรคต่อแกระแกรน (ratoon stunting disease) หรือโรครากเน่าเนื่องจากเชื้อราฟิเทียม จะทำให้ความรุนแรงของโรคเพิ่มขึ้นเป็นปฏิกิริยาส่งเสริม (synergistic effect) ทำให้การเจริญเติบโตของอ้อยลดลง ทำความเสียหายผลผลิตเสียหายรุนแรงกว่าการเกิดโรคแต่ละโรคเดี่ยวๆ (Koike and Gillaspie, 1989) สำหรับในประเทศไทยอาการของโรคใบต่างมักจะเห็นเป็นประจำแต่ไม่แสดงอาการรุนแรง จะเห็นอาการ ชัดเจนในช่วงปลายฤดูฝน อาจเนื่องจากสายพันธุ์อ้อยที่อ่อนแอต่อโรคถูกคัดเลือกออกในช่วงการปรับปรุงพันธุ์อ้อย

7. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

1. โคลนพันธุ์ที่ต้องการทราบปฏิกิริยา ที่มีแนวโน้มให้ผลผลิตสูง มีพันธุ์อู่ทอง 8 และ LK92-11 เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ
2. ตัวอย่างอ้อยที่เป็นโรคใบต่าง
3. เมล็ดพันธุ์ข้าวฟ่างสุพรรณบุรี 2
4. กระจกใสดินผสม
5. อุปกรณ์สำหรับเตรียมสารละลายเชื้อไวรัส เช่น phosphate buffer
6. ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15

- วิธีการ

วางแผนการทดลองแบบ RCB 3 ซ้ำ สายพันธุ์ละ 10 กระจกต่อซ้ำ

วิธีปฏิบัติกรทดลอง

ปลูกอ้อย 1 ตาลงในกระจกขนาด 8 นิ้ว จัดเรียงกระจกตามแบบวิธีการทดลอง

การเตรียม inoculum

เก็บตัวอย่างใบอ้อยที่เป็นโรคมานำคั้นใน 0.1M Phosphate buffer, pH 7.2, 0.5% sodium sulfite เติมผงถ่าน (carborundum) นำสารละลาย ปลูกเชื้อลงบน ข้าวฟ่างอายุประมาณ 2 สัปดาห์ เพื่อเพิ่มปริมาณเชื้อ ทั้งไว้ 2 สัปดาห์ เก็บใบข้าวฟ่างที่มีอาการใบต่างมาใช้ต่อ

การปลูกเชื้อ เก็บใบข้าวฟ่างที่พบอาการใบต่างมาบดน้ำคั้นด้วยวิธีเดียวกัน ปลูกเชื้อบนอ้อยอายุไม่เกิน 1 เดือน รอดูอาการ เช็คเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคและประเมินความรุนแรง ในแต่ละพันธุ์โดยดูจากจำนวนใบที่มีการติดเชื้อ

การบันทึกข้อมูล

- บันทึกการเจริญของอ้อย
  - % การเกิดโรค
  - เริ่มพบอาการ
  - ระดับความรุนแรง
- เวลาและสถานที่

ตุลาคม 2557 - กันยายน 2558

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

การปลูกเชื้อไวรัสใบต่างอ้อย ในรอบแรกที่อ้อยอายุ 1 เดือนเกินโรคค่อนข้างน้อย พบเฉพาะบนอ้อย
อู่ทอง 8 หลักจากอ้อยอายุ 2 เดือนจึงทำการปลูกเชื้อซ้ำ และเริ่มประเมินการเกิดโรคตั้งแต่ 3-7 เดือน พบว่า
ในช่วง 3 เดือนแรก อ้อยทุกพันธุ์เป็นโรค แต่มีเปอร์เซ็นต์การเกิดโรค และระดับความรุนแรงที่แตกต่างกัน อ้อย
อู่ทอง 8 จะแสดงอาการโรคชัดเจนมากที่สุด แต่ที่ 3 เดือนยังคงไม่รุนแรงมาก การเกิดโรคของทุกพันธุ์พบ
เฉพาะบนใบอ่อนที่ยังม้วนอยู่ และใบที่คลี่แล้วประมาณใบที่ 3 ส่วนใบที่ถัดลงมาจะเห็นอาการไม่ชัดเจน ส่วนใน
เดือนที่ 7 ความรุนแรงของโรคในทุกพันธุ์จะเท่ากัน อยู่ในระดับต่ำ เห็นอาการได้ชัด แต่ใบไม่ชิดเท่ากับพันธุ์
อู่ทอง 8 ซึ่งความรุนแรงจะสูงกว่าพันธุ์อื่นๆ เนื่องจากเป็นใบชิดขาวชัดเจน และยังคงพบอาการอยู่ที่ใบม้วน
และใบที่คลี่แล้วประมาณ 3 ใบเท่านั้น จึงไม่น่าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตได้ แต่ก็ควรมีการเฝ้าระวัง
เนื่องจากหากเกิดร่วมกับโรคอื่นๆ อาจทำให้เกิดความเสียหายได้

clones	3 months		7 months	
	%dis	virulence	%dis	virulence
UT11-012	18	1	100	1.06
UT11-024	22	1	100	1
UT11-063	7	1	100	1.03
UT11-071	4	0.3	100	1
UT11-072	11	1	100	1.03
UT11-097	40	1	97.22	1.03
UT11-118	0	0	100	1.06
UT11-234	29	1	100	1.06
UT11-309	67	1	100	1
UT11-317	15	1	100	1
UT11-341	22	1	100	1
UT11-342	11	1	100	1
UT11-349	11	0.3	100	1.03
UT11-419	11	1	100	1
UT11-448	4	0.3	100	1.15
UT11-484	4	0.3	100	1.05
UT11-526	22	1	100	1.06
Uthong8	50	1	100	1.85
LK92-11	10	1	100	1

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

อ้อยทุกพันธุ์มีแสดงอาการใบต่างชนิดจนบนใบยอดที่ยังมีวนอยู่ และใบที่คลี่แล้วถึงใบที่ 3 และระดับความรุนแรงของโรคเพียงเล็กน้อย ยกเว้น พันธุ์อุทอง 8 ที่ความรุนแรงของโรคอยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่มีความเสียหายที่ทำให้อ้อยสูญเสียใบ จนทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตได้

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ใช้เป็นข้อมูลสำหรับนักปรับปรุงพันธุ์เพื่อนำเสนอในการรับรองพันธุ์ใหม่

11. คำขอบคุณ (ถ้ามี)

-

12. เอกสารอ้างอิง

Koike H. and Gillaspie A.G. Jr., 1989. Mosaic. In : Diseases of Sugarcane. Major Diseases. C. Ricaud, B.T. Egan, A.G. Gillaspie Jr. and C.G. Hughes (Eds), p.301-322. Amsterdam, The Netherlands, Elsevier Science Publishers B.V.

13. ภาคผนวก

-